

LEGE Nr. 217 din 22 mai 2003
pentru prevenirea si combaterea violentei în familie

EMITENT: PARLAMENTUL

PUBLICATA ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 367 din 29 mai 2003

Parlamentul României adopta prezenta lege.

CAP. 1

Dispozitii generale

ART. 1

(1) Ocrotirea si sprijinirea familiei, dezvoltarea si consolidarea solidaritatii familiale, bazata pe prietenie, afectiune si întrajutorare morala si materiala a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes national.

(2) Statul actioneaza pentru prevenirea si combaterea violentei în familie, potrivit dispozitiilor art. 175, 176, 179 - 183, 189 - 191, 193, 194, 197, 198, 202, 205, 206, 211, 305 - 307, 309, 314 - 316, 318 si altele asemenea din Codul penal, ale Legii nr. 705/2001 privind sistemul national de asistenta sociala si alte prevederi legale în aceeasi materie, precum si prevederilor prezentei legi.

ART. 2

(1) În sensul prezentei legi, violenta în familie reprezinta orice actiune fizica sau verbala savârsita cu intentie de catre un membru de familie împotriva altui membru al aceleiasi familii, care provoaca o suferinta fizica, psihica, sexuala sau un prejudiciu material.

(2) Constituie, de asemenea, violenta în familie împiedicarea femeii de a-si exercita drepturile si libertatile fundamentale.

ART. 3

În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege:

a) sotul;

b) ruda apropiata, astfel cum este definita la art. 149 din Codul penal.

ART. 4

De efectele prezentei legi beneficiaza si persoanele care au stabilit relatii asemanatoare acelorora dintre soti sau dintre parinti si copil, dovedite pe baza anchetei sociale.

ART. 5

Ministerele si celelalte organe centrale de specialitate ale administratiei publice, prin structurile lor teritoriale, vor desemna personalul specializat sa instrumenteze cu celeritate cazurile de violenta în familie.

ART. 6

(1) Autoritatile prevazute la art. 5 vor asigura pregatirea si perfectionarea continua a persoanelor desemnate pentru identificarea formelor de abuz si pentru instrumentarea cazurilor de violenta în familie.

(2) Serviciul de reintegrare sociala si supraveghere a infractorilor va pregati personal specializat - asistenti sociali si psihologi -, capabil sa desfășoare programe de terapie si consiliere a agresorilor. Rezultatele aplicarii acestor programe se vor prezenta instantelor, în conditiile legii.

ART. 7

(1) Comunitatile locale, prin reprezentanti legali, precum si autoritatile administratiei publice locale asigura conditii pentru consolidarea familiei, pentru prevenirea conflictelor si a violentelor în familie.

(2) În cazul declansarii unor violente, comunitatile locale, prin reprezentanti legali, precum si autoritatile administratiei publice vor acorda sprijinul logistic, informational si material Agentiei Nationale pentru Protectia Familiei.

(3) Primarii si consiliile locale vor conlucra cu organizatiile de cult, organizatiile neguvernamentale, precum si cu oricare alte persoane juridice si fizice implicate în actiuni caritabile, acordându-le sprijinul necesar în vederea îndeplinirii obiectivelor prevazute la alin. (1) si (2).

(4) Organizatiile neguvernamentale, precum si oricare alte persoane juridice implicate în actiuni caritabile, care fac dovada ca desfasoara programe de asistenta pentru victimele violentei în familie, vor putea beneficia de subventii de la bugetul de stat sau, dupa caz, de la bugetele locale, în conditiile legii.

CAP. 2

Agentia Nationala pentru Protectia Familiei

ART. 8

(1) Se înfiinteaza Agentia Nationala pentru Protectia Familiei, denumita în continuare agentie, ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Sanatatii si Familiei.

(2) Obiectivele agentiei sunt:

a) promovarea valorilor familiale, a înțelegerii si întrajutorarii în familie, prevenirea si combaterea violentei în relatiile dintre membri;

b) sprijinirea membrilor de familie aflati în dificultate ca urmare a actelor de violenta în familie;

c) sprijinirea victimelor prin programe de recuperare a sanatatii si de reinsertie sociala;

d) asistarea agresorilor prin tratamente de dezalcoolizare, dezintoxicare, psihologice si psihiatrice;

e) protejarea victimelor si, în special, a minorilor, prin masuri de pastrare a confidentialitatii identitatii lor, precum si prin masuri de protectie psihologica a acestora, în timpul instrumentarii cazului;

f) initierea si coordonarea parteneriatelor sociale, în scopul prevenirii si combaterii violentei în familie.

(3) Sediul agentiei, organizarea, functionarea si finantarea acesteia se stabilesc prin hotarâre a Guvernului.

(4) La nivelul fiecarui judet si al sectoarelor municipiului Bucuresti se constituie, prin hotarâre a Guvernului, structuri în subordinea Agentiei Nationale pentru Protectia Familiei.

ART. 9

(1) Pentru realizarea obiectivelor în domeniul îngrijirii si protectiei victimelor violentei în familie, agentia are urmatoarele atributii:

a) elaborarea, fundamentarea si aplicarea strategiei si a programelor în domeniul îngrijirii si protectiei victimelor violentei în familie;

b) controlarea aplicarii reglementarilor din domeniul propriu, precum si al activitatii unitatilor care își desfasoara activitatea sub autoritatea sa;

- c) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor specifice în domeniul apărării și consolidării familiei, precum și a îngrijirii și protecției victimelor violentei în familie;
- d) înființarea de adăposturi și de linii telefonice de urgență pentru victimele violentei în familie;
- e) instruirea, autorizarea și coordonarea activității profesionale a asistenților familiari;
- f) organizarea de cursuri de cunoaștere a formelor de violență în familie;
- g) efectuarea de studii și cercetări, elaborarea de strategii, prognoze, realizarea și publicarea de materiale științifice și promotionale specifice;
- h) realizarea bazei de date pentru gestionarea situațiilor de violență în familie;
- i) implicarea și sprijinirea inițiativelor partenerilor sociali în rezolvarea problemei violentei în familie;
- j) înființarea de centre de recuperare pentru victimele violentei în familie;
- k) înființarea de centre de asistență destinate agresorilor.

(2) Agenția decontează cheltuielile legate de adăposturi, consiliere juridică și psihosocială, servicii medicale de urgență, telefoane de urgență și de eliberare a certificatelor medico-legale pentru victimele violentei în familie.

ART. 10

(1) Agenția stabilește procedurile și criteriile de evaluare a nevoilor sociale în domeniul violentei în familie și reglementează metodologia de acțiune în cazurile care necesită intervenția asistenților familiari.

(2) Agenția elaborează standardele de calitate a serviciilor sociale din domeniul protecției victimelor violentei în familie și normele metodologice corespunzătoare, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

(3) Ministrul sănătății și familiei prezintă anual Guvernului un raport privind aplicarea standardelor și a metodologiei prevăzute la alin. (2).

ART. 11

(1) Agenția este condusă de un director, cu rang de secretar de stat, care este numit prin decizie a primului-ministru, la propunerea ministrului sănătății și familiei, cu avizul ministrului muncii și solidarității sociale.

(2) Pe lângă director funcționează un consiliu de coordonare, cu rol consultativ, numit de ministrul sănătății și familiei.

CAP. 3

Asistenții familiari

ART. 12

(1) Asistenții familiari sunt asistenți sociali autorizați de agenție pentru asigurarea asistenței specifice relațiilor familiale.

(2) Instruirea asistenților familiari și coordonarea activității lor se realizează de către agenție.

(3) Agenția stabilește criteriile de vârstă, pregătire profesională, sănătate fizică și mentală, precum și de moralitate pentru ocuparea funcției de asistent familial.

ART. 13

(1) În activitatea lor asistenții familiari au următoarele atribuții:

- a) identifică și tin evidența familiilor în care apar conflicte ce pot cauza violențe;
- b) urmăresc desfășurarea activității de prevenire a violentei în familie;
- c) identifică soluții neviolente prin legătura cu persoanele în cauză;

d) solicita sprijinul unor persoane fizice sau juridice pentru rezolvarea situatiilor care genereaza violenta în familie;

e) monitorizeaza respectarea drepturilor persoanelor nevoite sa recurga la serviciile adaposturilor.

(2) În cazul în care constata acte de violenta în familie împotriva minorilor, asistentii familiari sunt obligati sa acorde de îndata asistenta necesara si sa sesizeze Autoritatea Nationala pentru Protectia Copilului si Adoptie, respectiv serviciul public specializat de la nivel local.

ART. 14

Asistentii familiari instrumenteaza cazul împreuna cu persoana desemnata de Ministerul de Interne, în conditiile prevazute la art. 5.

ART. 15

Ministerul de Interne si agentia vor stabili împreuna procedura de conlucrare a persoanelor desemnate si a asistentilor familiari în prevenirea si monitorizarea cazurilor de violenta în familie.

CAP. 4

Masuri de prevenire si combatere a violentei în familie

ART. 16

(1) Persoanele desemnate de autoritatile publice pentru instrumentarea cazurilor de violenta în familie vor avea urmatoarele atributii principale:

a) monitorizarea cazurilor de violenta în familie din sectorul sau unitatea teritoriala deservita; culegerea informatiilor asupra acestora; întocmirea unei evidente separate; asigurarea accesului la informatii la cererea organelor judiciare si a partilor sau reprezentantilor acestora;

b) informarea si sprijinirea lucratorilor politiei care în cadrul activitatii lor specifice întâlnesc situatii de violenta în familie;

c) identificarea situatiilor de risc pentru partile implicate în conflict si îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;

d) colaborarea cu institutii locale de protectie a copilului si raportarea cazurilor, în conformitate cu legislatia în vigoare;

e) îndrumarea partilor aflate în conflict în vederea medierii;

f) solicitarea de informatii cu privire la rezultatul medierii;

g) instrumentarea cazului împreuna cu asistentul familial.

(2) În cazul comiterii actelor de violenta în familie, organele de politie intervin la sesizarea victimei, a altui membru de familie sau a unei autoritati.

(3) Lucratorul de politie va anunta imediat autoritatea competenta la nivel local, în legatura cu situatia victimei.

ART. 17

Ministerul Sanatatii si Familiei împreuna cu Ministerul de Interne elaboreaza si difuzeaza materiale documentare privind cauzele si consecintele violentei în familie.

ART. 18

Ministerul Educatiei si Cercetarii realizeaza, cu sprijinul celorlalte ministere implicate si în colaborare cu organizatiile neguvernamentale cu activitate în domeniu, programe educative pentru parinti si copii, în vederea prevenirii violentei în familie.

CAP. 5

Medierea în cazurile de violență în familie

ART. 19

Cazurile de violență în familie pot fi supuse medierii la cererea partilor. Persoanele cu atribuții în instrumentarea unui caz de violență în familie vor îndruma partile în acest sens.

ART. 20

(1) Prevenirea situațiilor conflictuale și medierea între membrii familiei se realizează prin intermediul consiliului de familie sau de către mediatori autorizați.

(2) Medierea nu împiedică desfășurarea procesului penal sau aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

ART. 21

(1) Consiliul de familie este asociația fără personalitate juridică și fără scop patrimonial, formată din membrii familiei care au capacitate deplină de exercițiu, conform legii.

(2) Nu pot exercita calitatea de membru al consiliului de familie cei care, potrivit legii, sunt în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate ori care, pentru a participa la lucrările consiliului de familie, ar trebui să încalce interdicția de a părăsi localitatea.

(3) În consiliul de familie participă și tutorii, pentru membrul de familie pe care îl reprezintă.

ART. 22

Întrunirea consiliului de familie se poate face la propunerea unuia dintre membrii acestuia sau a asistentului familial.

CAP. 6

Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie

ART. 23

(1) Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, de regulă fără personalitate juridică, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie, nevoite să recurgă la acest serviciu de asistență socială.

(2) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(3) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, al reprezentantului legal.

(4) Organizarea și funcționarea adăposturilor publice se stabilesc prin hotărâre a consiliilor locale, cu avizul agenției și cu respectarea standardelor de calitate a serviciilor sociale în domeniu și a normelor metodologice prevăzute la art. 10 alin. (2).

(5) Adăposturile pot fi publice sau private, în funcție de natura finanțării. Înființarea adăposturilor publice revine consiliilor județene, respectiv Consiliului General al Municipiului București, și consiliilor locale, cu avizul agenției.

(6) În cazul acordării de subvenții adăposturilor private, instituția care a acordat subvenția participă la administrarea acestora sau, după caz, controlează folosirea fondurilor astfel alocate.

(7) Adaposturile publice constituie domeniul privat al comunitatii. Prevederile alin. (6) se aplica si pentru aceste adaposturi.

(8) Adaposturile publice trebuie sa asigure gratuit urmatoarele servicii sociale, cu respectarea standardelor de calitate, atât victimei, cât si minorilor aflatii în îngrijirea acesteia: protectie împotriva agresorului, îngrijire medicala, hrana, cazare, asistenta psihologica si consiliere juridica, pe o perioada determinata, pâna la rezolvarea situatiei familiale. În cazul persoanelor care nu își pot asigura singure cazarea si hrana, acestea vor avea drept de sedere în adapost pâna la rezolvarea acestor deziderate de catre stat sau de catre organizatiile neguvernamentale, prin cursuri de calificare profesionala, internarea minorilor în asezaminte sociale etc.

ART. 24

(1) Corpurile gardienilor publici înfiintate pe lângă consiliile judetene si Consiliul General al Municipiului Bucuresti asigura paza adaposturilor publice din zona de competenta.

(2) La primirea în adapost se aduc la cunostinta victimei mijloacele juridice prin care sa si protejeze bunurile ramase la agresor, cum ar fi: notificarea prin executor judecatoresc a înlaturarii acordului tacit pentru înstrainarea bunurilor comune sau asigurarea de dovada, prin expertiza judiciara. Consultanta juridica este gratuita, iar primarul poate asigura suportarea, cel putin în parte, a cheltuielilor corespunzatoare.

(3) Prevederile alin. (2) se aplica si pentru obtinerea certificatelor medico-legale.

(4) Toate adaposturile trebuie arondate la un spital sau alta unitate sanitara, care sa asigure îngrijirea medicala si psihiatrica. Arondarea se face de catre consiliul local sau, dupa caz, de catre consiliul judetean, cu acordul Ministerului Sanatatii si Familiei si al proprietarului adapostului. Arondarea este o conditie fara de care nu se poate acorda avizul de functionare a adapostului, prevazut la art. 23 alin. (4).

(5) Ministerul de Interne, prin unitatile de politie, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atributiilor ce le revin, în conditiile prevazute de lege.

ART. 25

Internarea victimelor sau a agresorilor în centre de tratament si reabilitare se face numai cu acordul acestora. Pentru minori acordul este dat de parinti sau de tutorele legal.

CAP. 7

Masuri de protejare a victimelor violentei în familie

ART. 26

(1) În cursul urmaririi penale sau al judecatii instanta de judecata, la cererea victimei sau din oficiu, ori de câte ori exista probe sau indicii temeinice ca un membru de familie a savârsit un act de violenta cauzator de suferinte fizice sau psihice asupra unui alt membru, poate dispune, în mod provizoriu, una dintre masurile prevazute la art. 113 si 114 din Codul penal, precum si masura interzicerii de a reveni în locuinta familiei.

(2) Masurile prevazute la alin. (1) înceteaza la disparitia starii de pericol care a determinat luarea acestora.

ART. 27

(1) Masurile prevazute la art. 26 se dispun de instanta de judecata prin încheiere motivata.

(2) Câte un exemplar al încheierii se înmâneaza partilor, iar în cazul lipsei unei parti, încheierea se afiseaza la usa locuintei.

(3) Încheierea instanței poate fi atacată separat cu recurs, în termen de 3 zile de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsa. Recursul nu este suspensiv de executare.

ART. 28

Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute la art. 26 poate cere oricând, în cursul procesului penal, instanței competente să judece fondul cauzei revocarea măsurii când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

CAP. 8

Sanctiuni

ART. 29

(1) Constituie contravenții, dacă, potrivit legii penale, nu constituie infracțiuni, și se sancționează cu amendă între 10.000.000 lei și 50.000.000 lei următoarele fapte:

a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului familial, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;

b) nesusținerea de către asistentul familial, în condițiile prevăzute la art. 13 alin. (2), a Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv a serviciului public specializat de la nivel local;

c) schimbarea destinației adăpostului.

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei refuzul parșirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut.

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei încercarea persoanei care a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află sau crede că se află victima.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică, conform legii, de către asistenții familiali, primar sau împuterniciții acestuia.

(5) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29.

ART. 30

Agentia poate aplica, atunci când constată încălcarea de către asistenții familiali a obligațiilor ce le revin sau nerespectarea normelor de organizare și funcționare a adăposturilor, următoarele sancțiuni:

a) avertisment;

b) suspendarea autorizării asistentului familial sau a funcționării adăpostului pe termen de 1 - 3 luni;

c) anularea autorizării asistentului familial sau închiderea adăpostului.

CAP. 9

Dispozitii finale

ART. 31

(1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va aproba, prin hotărâre, la propunerea Ministerului Sănătății și Familiei, standardele și normele metodologice prevăzute la art. 10 alin. (2).

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 24 aprilie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

p. PRESEDINTELE SENATULUI,
ALEXANDRU ATHANASIU

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 6 mai 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PRESEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU
